

Težko.

Spisala Zofija Kvedrova.

topala je po ulici počasi, premišljeno. Včasih se je ustavila pred kakim razložnim oknom, raztreseno zrla na živobojne tkanine, čipkaste ogrtače in mnogovrstne slamnike, potem pa zopet enakomerno korakala dalje.

Zdaj in zdaj so se ji naježile obrvi, visoko čelo se ji nabralo v gube, in ustnice se jezno stisnile skupaj.

»Vse nič!« je mrmrala in temno zrla predse. Človek se trudi in trudi, pa ni vse skupaj nič! Kako naj neki živim s petnajstimi goldinarji na mesec. Še sedaj s petindvajsetimi sem komaj prebijala, pa naj zdaj s petnajstimi!«

Jezno je vzdihnila, zamahnila s solnčnikom ter zopet računala v mislih.

»Za deset goldinarjev še stanovanja in hrane ne dobim! . . . In še — lačna bom in spala bom s kako tolpo otrok v eni sobi. Pa če tudi dobim, kaj naj počnem s tistimi petimi goldinarčki za obleko in obutel! — Še za par črevljev ni — in hoditi ne morem raztrgana!« . . .

»Da, ko bi . . . ko bi . . .! Pa ne, ne? . . . Zdaj sem vsaj poštena in potem . . .? Ne, ne! Bolje lačna pa poštena, nego bogata pa . . .! Kaj še pomišljam, čas je že!« in vzravnala se je, ponosno dvignila glavo in z lahkimi koraki krenila okrog vogla v drugo ulico.

Tam se je nad steklenimi vrati in velikimi razložnimi okni sredi med drugimi svetil napis »Eduard Winter«. Tjakaj je krenila, nabrala ustnice pred vrati v lahen posmeh in pritisnila na kljuko.

»A, gospodična Frida! Klanjam se,« je kričalo par trgovskih pomočnikov izza dolge prodajalne mize.

»Dobro jutro!« se je odzvala le-ta, se obrnila proti starejšemu izmed njih in vprašala:

»Je-li šef v komtoarju?«

»Da, gospodična,« ji je pritrdil oni, zamišljeno si pogladil sivkasto brado in dejal.

»Gospodična, nekaj bi vam svetoval.«

»Kaj li neki, gospod Perše?«

»Pomirite se s šefom; sicer ne vem, kaj je prišlo vmes, a mislil bi, da bi utegnil ta hitri izstop iz naše prodajalnice imeti neljubih posledic za vas.«

»Hvala! a jaz se ne bojim nikakih posledic,« ga je zavrnila Frida odločno in skoro malo užaljena.

»Oprostite, nisem vas hotel žaliti! Svetoval sem vam iz najboljšega namena. Hotel sem le še pripomniti, da to ne bi bilo tako težko za vas, ker naš šef do danes še ni najel druge blagajničarke.«

»Še enkrat hvala, pa jaz sem že drugje sprejela službo.«

Podala je roko staremu komiju, ga pogledala hvaležno in odšla prek prodajalnice skozi majhen hodnik v komtoar.

Noga ji je zastala na pragu, a odločno si je pogladila lase s čela in potrkala kratko in trdo.

Vstopila je. Pri visokem pultu blizu vrat je vpisaval stari, naglušni knjigovodja znesek za zneskom v veliko trgovsko knjigo, pri mizi je sedel mladi, bojazljivi praktikant in prepisaval račune, na sredi pa je sam šef Eduard Winter zgibal bankovce ter jih urejeval v masivni železni blagajnici. Njegovo tolsto lice se je malce nasmešilo, oči pa so se zasvetile, ko je vstopila Frida.

»Aha, saj sem vedel,« je mrmral zadovoljno v svojo rdečkasto brado, vtaknil bankovce v predal in zaprl težka, debela vrata denarnice.

»O, gospodična Frida?! — Takoj napraviva račun.« —

»Prosim, Fred, pojdite s to menico k Lenassiju, vi pa, gospod Gutman, prosim, bodite toliko prijazni in stopite doli v prodajalnico ter vprašajte, če so blago, ki je namenjeno za K., že odpravili na kolodvor.«

Mladi praktikant je takoj pobral klobuk in izginil med vrati, in tudi stari knjigovodja je pozorno odložil pero ter počasno odšel v prodajalnico. Frida je proseče uprla vanj svoje temne oči, a stari knjigovodja ni opazil nje bojazljivega pogleda.

»Tako, golobičica, zdaj sva sama! — O saj sem vedel, da se premislite!«

In stopil je bliže ter nagnil svoj tolsti obraz k njenemu licu. Ona pa se je odmaknila korak od njega, mu hladno in ponosno pogledala v oko in dejala:

»Kaj ste vedeli, in kaj mi je treba premišljevat? — Prišla sem, da mi izplačate moj zaslužek ter napravite izpričevalo.«

»Glej, glej, še vedno trmasta. — Kaj pa počnete, če izstopite pri meni? Zvedel sem, da vstopite k Friedrichu za prodajalničarko. No čestitam!«

»Ne potrebujem vaše čestitke, prosim in zahtevam samo, da mi daste, kar mi gre.«

»Ej Frida, bodite pametna, postanite moja! Česa vam bo manjkalo?«

In zopet se ji je bližal. Poželjivo so objemale njegove male sive oči njeno vitko postavo, drzno ji je ovil roko okrog pasu in jo pritisnil k sebi.

Jezno se mu je ona iztrgala, ga pahnila od sebe ter mu siknila v obraz:

»Gnusite se mi, gnusite! — Česa bi mi manjkalo?! Haha! Revno dekle sem, pa sem poštena! — Z vami ne govorim več, pošljem pa postrežčka, kateremu izročite, kar mi gre! — Mislim, da mi ne utajite plače, četudi ste i za to dovolj podli!«

In ponosno je šla venkaj na ulico. Solza ji je prilezla izpod gostih trepalnic ter jo zapekla na licu. Energično je obrisala z malim robcem nje sled ter enako počasi in premišljeno stopala v predmestje, kjer je v majhni trgovini nekega Friedricha vstopila za prodajalničarko in se vsaki dan enajst ur žrtvovala pridu svojega gospodarja za borno plačo petnajstih goldinarjev na mesec.

* * *

Upala je spočetka, da dobi kako boljšo službo, a varala se je. Minilo je že skoro leto, in še vedno je prodajala v mali ulici v predmestju. Poiskala si je pri neki perici stanovanje, kjer je za 10 gld. na mesec vsaki dan opoldne in zvečer smela zajeti par žlic iz skupne skleda in si zvečer na tleh iz stare slamnice napraviti ležišče.

Shujšala je, da jo je bilo jedva spoznati. Parkrat že je srečala prejšnjega svojega gospodarja, bogatega Winterja, a vselej je na njegove opazke odgovorila:

»Pustite me, jaz sem poštena.«

Očrniti jo je hotel tudi njenemu sedanjemu gospodarju, da bi jo izgnal iz službe in bi tem gotovejše padla njemu v roke, pa

povedala je resnico staremu Friedrichu, in le-ta je verjel nji, a ne Winterju.

Ob nedeljah popoldne je hodila v park, kjer je sedla na kako klopico in zrla na ljudi, ki so hodili mimo srečnih obrazov in veselih lic. Včasih se je kdo površno ozrl na njo, pa nihče se ni ustavil pred njo. Saj je bila sama brez sorodnikov, brez prijateljev!

* * *

Zopet je počasno stopala v staromodnem, temnem krilu po živahnih ulicah. Brezčutno je zrla predse, in njen ozki, bleđi obraz je izražal nje mučno, žalostno življenje.

Opoldne je použila komaj nekoliko vodene juhe in par krompirčkov. Veselo so hiteli ljudje mimo nje, njo pa je nadlegoval glad.

Mehanično je segla v žep in začutila nekaj drobiža. Hotela si je sicer s tem kupiti nove rokavice, ker stare so bile že toliko raztrgane, da jih ni mogla nič več zašiti, a glad je huda reč. Pogledala je okrog sebe, ni li morda kaka pekarnica v bližini, da bi si kupila žemljo, pa le svetla okna neke sladčičarnice so se bleščala onkraj ulic.

»V sladčičarnico pojdem,« je mislila. »Veselja itak nimam nikakega, ondi pa bom lahko brala kak časopis.«

Kmalu je stala pred buffetom v sladčičarnici ter s suhimi očmi iskala večjega kosca. Poiskala je prazno mizico v ozadju, kjer je ležalo nekaj ilustrovanih časnikov, ter primaknila zraven s črnim usnjem prevlečen stolec.

Počasi je razrezavala mali kosček torte, počasi devala v usta in tiho slonela pri mizi.

Pri prednjih oknih je sedelo nekaj dijakov, blizu nje pa so poleg čokoladne torte pokušale štiri elegantne dame rdečkasti malinovec v vitkih kupicah. Spočetka se ni zmenila zanje, a potem je vendar z interesom pogledavala lepe toalete in dragocene klobuke neznane četverice.

Oj, kako so se bleščale zapestnice pri oni, in kako divno se je svetlikala krasna velika broša pri drugi! —

In zrla je tja na tujke velikih, vročih oči, v srcu pa jo je nekaj peklo in žgalo, in malo da se je ni polastila zavist.

»Ah, to vam je diven škandal, ta afero polkovnice N. z vojaškim zdravnikom B.«, je pripovedovala ena izmed njih.

»Ha ha! saj ona je prelepa za starega polkovnika, zdravniku jo bolj privoščim,« se je smejala druga.

Frida pa je poslušala pri svoji mizici ter pobirala mrvice s krožnika.

»Da, da, lepa pa je res ta polkovnica, lepa,« je pritrjevala tretja izmed četverih.

»Jaz pa se čisto nič ne čudim niti nji niti njemu,« se je oglasila zadnja in dostavila: »Težko je biti poštenemu dandanes, težko!«

In one tri so ponavljale za njo:

»Oh, da, težko je ostati poštenemu, težko!«

In zapestnice in dragoceno nakitje se je bleščalo, in svila je šumela.

»Težko, težko!«

Frida je zastokala pri svoji mizi. Vstala je in plačala svojo desetico pri buffetu.

Ha, ha! polkovnici naj je težko ostati pošteni, polkovnici, ki ima vsega dovolj, ki se ji demanti blešče v uhanih, oni je težko biti pošteni, a nji, nji, ki se niti enkrat na dan ne nasiti popolnoma, nji . . . kaj pa nji . . . ?

In zasmejala se je rezko.

Ha ha! Pesek jo bode skozi raztrgane podplate, in obleka se ji trga ob šivih; prsti ji gledajo skozi luknjaste rokavice, in trakovi na slamniku so že davno izgubili prvotno barvo.

Kako grenko je, premišljevati svoje siromaštvo!

Pa kdo bi mislil na to! Domov pojdě — mrak že lega na mesto. — Kako dolgo je blodila okrog . . . in kam li je zašla? —

Ozre se, pogleda kvišku, in pozlačene zlate črke se ji posvetijo: »Eduard Winter«.

Strese se; s široko odprtimi očmi strmi tja na desko. Zdi se ji, da se črke potezavajo, da se kakor kača iztezajo proti nji. Mehansko prebere še enkrat: »Eduard Winter« . . .

Tako čuden, tuj se ji zdi lastni glas. Rada bi šla proč, a ne more se ganiti z mesta . . .

Roko začuti na rami, nekako topo, brez volje se obrne, kri ji zastane — pred njo stoji Winter.

»Aj, aj, tako sama tu na ulici! — Pojdiva raje k meni v stanovanje; tam se na mehkem divanu lahko kaj pomeniva in poživiva s penečim šampanjcem.«

Roka na njeni rami je postajala težja, njegov vroči dih se ji zdel dušljiv, in njegove male sive oči so zrle vanjo, kakor zver gleda na svoj plen.

»Ali greva, srčece?« je dejal še enkrat, in ona se je zavedela. Ustrašila se je njega in sama sebe, da stoji tu pred njim; stresnila je z ramo, da je njegova roka spolzela z nje, zatem pa urno in molče se obrnila ter odhitela od njega.

Nekoliko osupel je stal on, zaklel robato med zobmi in gledal za njo.

»Fletno dekletce! Škoda! — E, čemu — kakor ne bi bilo drugih.«

In drugo jutro je zopet stopala v malo predmestno prodajalnico v oguljeni obleki lačna — a poštena. —

Na vasi.

No, to bilo v vasi
spet je govorice!
Stikale so glave
žene in device ...

»Ni še mesec celi
— mesec menda bo —«
,Ne v nedeljo bode,
da je vzel slovo.«

»Šel je v svet.« — ,Odpusti
greh ta naj mu Bog!«
»»Ha — naj raje bode
mu kaznitelj strog!««

»Revo je zapustil —
samo je s sramoto.«
,Ej, in starši kleli,
tepli so siroto ...«

»»Kaj siroto! — Dekle
ni ničvredno bilo ...««
,Toda, kdo bi mislil,
da bo to storilo.«

»»Sama se vmorila!««
»Bog nas čuvaj greha!«
»»No, da me smo boljše,
to nam je uteha.««

,Toda starši ... starši ...
matí se mi smili.«
»»Kdo je kriv? — Bi hčerko
Boljše odgojili!««

»Že pred letom jaz sem
rekla in dejala,
da ta stvar pač slabo
bode se končala.«

,Milosten siroti
Bog dobrotni bodi!«
»»Kaj ...? Po njenih delih
jo Pravični sodi ...««

Mnogo so in strogo
ženske govorile —
Da bi svoje raje
madeže umile ...

Dolenc.

